

DOKTRINA ORGANIZACIJE DOGOVORA ZA KOLEKTIVNU BEZBEDNOST

Pregledni rad
UDK: 335.356
327.5
341.232.1(100)

Žikica Bardžić¹, Dragomir Đurić²

Apstrakt:

Organizacija dogovora o kolektivnoj bezbednosti (ODKB) je bezbednosna integracija u Evroazijskom regionu. U okviru ODKB posle dužeg vremena i mnogobrojnih promena i korekcija, stvorena je funkcionalna i organizaciono jasna struktura. Ovaj proces kretao se od prvobitnog DKB kao skoro političke organizacije, preko DKB vojne a posebno ODKB kao potpune vojno-političke integracije na postsovjetskom prostoru. Danas ODKB ima potpuno jasnu i upravljivu strukturu počev od najvišeg organa odnosno Saveta za kolektivnu bezbednost, preko saveta MIP-ova, saveta ministarstva odbrane, komitet sekretara Saveta bezbednosti ODKB i ostalih organa.

Sve odluke, osim proceduralnih, se donose konsenzusom. Kao najveći nedostatak u funkcionalnosti ODKB, može se istaći nepostojanje organa za rešavanje sporova između članica. Takođe, kao nedostatak se može tretirati i to da su do sada neka pitanja u vezi sa mehanizmom usvajanja i pravnog osnaživanja odluka donetih od strane organa ODKB, i dalje ostala nerešena.

Ključne reči: organizacija, vojni savez, kolektivna bezbednost, bezbednost, saradnja.

Uvod

Organizacija dogovora³ o kolektivnoj bezbednosti (ODKB)⁴ ima svoje posebno mesto u sistemu bezbednosti i međunarodnih odnosa u svetu, a posebno u Evroazijskom regionu. U osnovi to je vojna integracija dela postsovjetskih država sa ciljem da se stvori novi, za njih povoljan, sistem kolektivne bezbednosti. Zasad je ovo jedina

¹ Visoka škola za menadžment i ekonomiju, Kragujevac, Republika Srbija

² Visoka škola za menadžment i ekonomiju, Kragujevac, Republika Srbija

³ Neki autori prevode reč dogovor kao ugovor, pa se skraćenica u prevodu na Srpski jezik može pisati i kao OUKB. Mi ćemo u ovom radu koristiti skraćenicu ODKB. Na engleskom jeziku ova organizacija se čita kao *Collective Security Treaty Organization (CSTO)*.

⁴ Организация Договора о коллективной безопасности (2002-2009 гг.), Е. F. Довгань, А. А. Розанов.

prava⁵ vojna i funkcionalna integracija, odnosno sistem kolektivne bezbednosti na evroazijskom prostoru. Zemlje članice ODKB su ranije imale različite, pa nekad i suprotstavljene stavove o ciljevima i zadacima organizacije. Porastom agresivnosti ostalih faktora (naročito jedinog vojnog saveza i rukovodeće zemlje u njemu) na međunarodnoj sceni, nesaglasnosti po pitanju ciljeva i zadataka se prevazilazi i danas je to uglavnom relativno monolitna i sve čvršće povezana organizacija.

1. Predistorijat i uslovi za stvaranje ODKB

Početi članak o jednoj vojnoj integraciji, a ne okrenuti se i iz prošlosti propratiti sve događaje koji su doveli do toga, ne bi dalo kompletnu sliku uslova i činioca zašto se to desilo i dešava. Tako da i u ovom slučaju stvaranje, organizovanje i razvoj ODKB predstavlja jedan sled događaja koji kao krunu ima stvaranje i ove bezbednosne organizacije. Kao početak stvaranja uslova je uzet Drugi svetski rat, tačnije njegov drugi deo odnosno 1943. godina. Kada su počeli da se stvaraju uslovi i pobjeda Saveznika postaje izvesnija počinje da preovladava svest da se postratni svet treba urediti. Da bi se postratni svet uredio oni koji pobjede treba još u ratu da se dogovore oko načina i uslova kao i izgleda postratnog sveta. To su počeli time, što su se sastajale vođe vodećih Savezničkih država na konferencijama. Pre prve prave konferencije održana je Konferencija u Kairu ali kako nije prisustvovala jedna od strana nju ovde nećemo razmatrati. Imajući u vidu obim i poznatost materijala kao i dužinu članka u nastavku ćemo dati samo najosnovnije podatke radi upoznavanja čitaoca.

1.1. Teheranska konferencija

Ovo je bila prva konferencija vođa tri sile u antihitlerovskoj koaliciji. Sile su predstavljali Josif Visarionovič Staljin - SSSR, Frenklin Ruzvelt - SAD i Vinston Čerčil – Ujedinjeno kraljevstvo (Velika Britanija) koja se održala od 28.11. do 01.12.1943. godina, Teheran, Iran. Na neki način ovo je nastavak delimično uspešne, odnosno više neuspešne Kairske konferencije. Na održavanju ove konferencije je insistirao predsednik SAD Ruzvelt, sa željom da ojača odnose između saveznika. Suština organizovanja ove konferencije je ideja da se dogovore postupci, mere i strategija za dobijanje rata protiv sila osovine (Nemačke i njenih saveznika). Glavna tema koferencije je bila otvaranje drugog fronta u zapadnoj Evropi, na kome je insistirao Staljin. Čerčil i Ruzvelt su na ovoj konferenciji obećali da će to biti na proleće 1944. godine.

⁵ Bilo je pokušaja stvaranja drugih vojnih integracija na postsovjetskom prostoru kao što je GUUAM (Gruzija, Ukrajina, Uzbekistan, Azerbejdžan i Moldavija). Regionalna organizacija saradnje po pitanjima savremenih međunarodnih odnosa. Formirana 10.10.1997. godine u Strazburu tokom Samita Saveta Evrope. Ali imajući u vidu da se tu uglavnom radilo o interesima drugih velikih sila isti se nisu mogli održati aktivnim duže vreme.

1.2. Krimska konferencija

Na ovoj konferenciji (04. do 11.02.1945.godine, Jalta, Krim) je definisan plan definitivnog uništavanja i rasčišćavanja sa Fašističkom Nemačkom u ovom ratu. Pored ovoga, dogovoren je način okupacije Nemačke i podelu na 4 zone upravljanja (SSSR, SAD, Velika Britanija i Francuska). Visinu i obim reparacije koju treba da plati Nemačka. Način demokratskih izbora u zemljama koje je oslobodio SSSR. Takođe, potvrđen je dogovor o promeni granice Poljske po takozvanoj Karsonovoj liniji. Posebno je dogovoren, početak stvaranja novog svetskog poretka u miru i potrebi da se stvori nova "Liga naroda", odnosno Ujedinjene nacije sa Savetom bezbednosti u kome bi sile pobednice imale pravo veta.

1.3. Postdamska konferencija

Treća konferencija (17.07. do 02.08.1945. godine, Postdam, Nemačka) koju karakteriše to da je SAD predstavljao novi predsednik Hari Truman (predsednik Ruzvelt je u međuvremenu umro) i Čerčila je u toku konferencije zamenio novi Britanski premijer Klement Atli. Kao rezultat ovih promena je drastično menjanje tona pregovora. Truman je koristeći pozicije koje je u međuvremenu SAD stekla sve ranije dogovore koje su postigli Staljin i Ruzvelt, a koje je mogao da promeni u svoju korist ili prekine prekinuo. Ovakvo stanje se vidi iz završnog dokumenta koji su predstavnici velikih sila potpisali. I u njemu je očigledno da o delu pitanja nije postignuta nikakava saglasnost ili je odluka o njima odložena. Može se navesti kao veliki uspeh ove konferencije, formiranje Veća ministara spoljnih poslova, koje je imalo zadatak da uradi nacrt mirovnih ugovora sa Italijom, Rumunijom, Bugarskom, Mađarskom i Finskom.

1.4. Bretonvudska konferencija

Iako ne izgleda da spada u ovu oblast, ovo je jedan od ključnih događaja (jul 1944. Breton Vuds, SAD) koji je doveo do stvaranja "Američkog hegemonizma" i uslova za "Hladni rat", a iskreno rečeno i globalizacije i mnogih finansijskih i bezbednosnih problema u današnjem svetu. Na konferenciji 44 zemalja u Breton Vudsu, donešena odluka o stvaranju Breton-Vudskog sistema⁶, kao osnove posleratnog međunarodnog monetarnog sistema. Na ovoj konferenciji nametnut je dolar kao zvanična međunarodna moneta, preko koje su se obavljale novčane transakcije. Formirane su dve organizacije za međunarodni finasijski i monetarni rad i saradnju i to: Međunarodni monetarni fond – MMF (International Monetary Fund - IMF), i

⁶ Nazivan i zlatno – dolarski sistem jer su se devizne rezerve čuvala u zlatu i dolaru.

Međunarodna banka za obnovu i razvoj – MBOR (International Bank for Reconstruction and Development - IBRD). Zadatak je bio da obezbede međunarodna plaćanja, realnu politiku kurseva valuta i kreditiranje obnove, razvoja i uravnoteženje platnog bilanasa zemalja članica. Ova konferencija se kao i sve ostale koje je organizovala "zapadna" strana, pretvorila u nametanje sile i rešenja Istoku i ostatku sveta što je dovelo do napuštanja konferencije od strane predstavnika Istoka (SSSR). Koju su ulogu odigrale i odigravaju dve stvorene institucije za potrebe "hegemonije Zapada" je opšte poznato i u ovom članku nema prostora za objašnjavanje.

1.5. Hladni rat⁷

To je period od posle Drugog svetskog rata do pada Berlinskog zida. Osnovna obeležja su bila nepoverenje, nesporazumi, sumnje, prebacivanje, strah... SSSR je u postupcima SAD video širenje imperijalizma i kontrarevolucije, a SAD je optuživao SSSR da širi komunizam po svetu. Objasnjavati Hladni rat o kome su napisane desetine i stotine tomova u članku koji se bavi drugom tematikom je nepotreban posao. Stoga se daje jedna tabela u kojoj je pokušano da se obuvate najvažniji događaji i ličnosti po vremenu i fazama Hladnog rata.

Tabela 1. Etape hladnog rata

Faze	Vreme trajanja	Glavni događaji	Glavne ličnosti
I Postepeni početak	Od vremena drugog svetskog rata pa do februara 1947. (britansko povlačenje iz građanskog rata u Grčkoj)	Pitanje Poljske; Pitanje Nemačke; Pitanje moreuza; Nuklearno oružje; Ukidanje „lend – liy akta„; Daleki Istok; "Dugački telegram"	Frenklin D.Ruzvelt; Winston Čerčil; Josif V. Staljin; Hari S. Truman Klement Atli; Džordž F. Kenan; Džejms Brns.
II Proglašenje hladnog rata	Od vremena Trumanove doktrine (11.03.1947.) do osnivanja NATO- a (04.04.1949.)	Grčka i Turska; Blokada Berlina; Nasilna promena vlasti u Čehoslovačkoj; Maršalov plan; Strategija kontejnmenta; Sovjetska A bomba; Komunistička Kina	Hari S. Truman; Josif V. Staljin; Džordž F. Kenan; Ernest Bevin; Džordž K. Maršal; Andrej Ždanov; Din Ačeson; Vjačeslav Molotov.

⁷ Ovaj pojam je prvi put upotrebljen u Američkom kongresu 1947. godine, a upotrebio ga je u jednoj debati savetnik Trumana.

III Vrhunac hladnog rata	Od vremena izbijanja rata u Koreji (jun 1950.) do vremena kubanske raketne krize, uključujući i samu krizu (oktobar 1962.)	NSC68; Hidrogenska bomba; Strategija masovne odmazde; lansiranje Sputnjika; podizanje berlinskog zida; kubanska raketna kriza;	Hari S. Truman; Josif V. Staljin; Mao Ce Tung; Daglas Makartur; Džozef Mekarti; Dvajt Ajzenhauer; Nikita Hruščov; Džon F. Kenedi; Džon Foster Dals
IV Postepeni detant	Od vremena završetka kubanske raketne krize pa do vremena ulaska sovjetskih trupa u Avganistan 1979. godine	Strategija elastičnog odgovora; KEBS; Detant – Kisindžerova triangularna diplomatija; SALT I (ABM)	Leonid Brežnjev; Ričard Nikson; Henri A. Kisindžer; Josip Broz Tito; Helmut Zonenfeld; Džimi Karter.
V Drugi hladni rat	Od vremena posle ulaska sovjetskih trupa u Avganistan do dolaska Mihaila Gorbačova na vlast (mart 1985.)	Ponovno naoružavanje; Rakete srednjeg dometa u Evropi; Rat zvezda; SSSR kao žiža zla; Pad cena nafte	Zbignjev Bžežinski; Ronald Regan; Vilijem "Bil" Kejsi; Jurij Andropov; Konstantin Černjenko.
VI Kraj hladnog rata	Od vremena dolaska Gorbačova na vlast u Sovjetskom Savezu do kraja hladnog rata (1989/90/91)	INF CFE sporazumi; Talas revolucija u Istočnoj Evropi; START I; Samit KEBS-a u Parizu 1990.; Rušenje Berlinskog zida	Ronald Regan; Džordž H. W. Buš; Mihail Gorbačov; Eduard Ševarnadze; Leh Valensa; Vaclav Havel; Erih Honeker.

Ovaj period karakterišu i mnogi događaji od kojih su najznačajniji: Tršćanska kriza, Iranska kriza, Kineski građanski rat, Grčki građanski rat, Berlinska kriza, Informbiro kriza, Korejski rat, Suecka kriza, Kubanska raketna kriza, Sovjetsko-avganistanski

rat, Vijetnamski rat...Posebne bitne karakteristike Hladnog rata su Svemirska trka⁸ i trka u naoružanju.

1.6. NATO

Organizacija Severnoatlantskog sporazuma (na Engleskom *North Atlantic Treaty Organization* - *NATO*, ili na Francuskom *OTAN* - *Organisation du traité de l'Atlantique nord*), je vojni međunarodni savez. Osnova mu je Severnoatlantski sporazum (potpisan 04. aprila 1949. godine u Vašingtonu). Pretečom ovog sporazuma se smatra Briselski sporazum (potpisan 12.03.1948. godine). Ovaj sporazum su potpisale Francuska, Ujedinjeno Kraljevstvo, Holandija, Belgija i Luksemburg. U svetlu sovjetske blokade Berlina, a kroz ovaj sporazum zemlje zapadne Evrope su septembra 1948. godine stvorile Odbrambene organizacije Zapadnoevropske unije. Zemlje potpisnice sporazuma su bile svesne svoje vojne moći i neophodnosti da u ovaj savez uđu i SAD. Ulaskom SAD u dogovor i savez on menja naziv u Severnoatlantski sporazum. Sporazum su uz već potpisanih pet država Briselskog sporazuma potpisale i Sjedinjene Američke Države, Kanada, Portugalija, Italija, Norveška, Danska i Island. Za prvog generalnog sekretara NATO-a izabran je Hastings Ismej, a cilj NATO je prikazao rečenicom da je cilj organizacije „da zadrži Ruse napolju, Amerikance unutra, a Nemce sputane”. Pristupanjem ovom Sporazumu članice prihvataju više obaveza, a po članu 5 su dužne da pruže pomoć.

Želja Francuske za samostalnim razvojem i sumnje u snagu odbrane NATO-a dovele su do povlačenja Francuske iz vojne strukture 1966. godine (Nakon 30 godina se vratila u sastav Organizacije). Organizacija se tokom vremena širila, pa su tako Grčka i Turska pristupile 1952., Zapadna Nemačka 1955. godine (ujedinjenjem Nemačke 1990. godine i Istočna Nemačka postaje deo pakta, ali bez ikakve političke odluke), Španija pristupa 1982. Poljska, Mađarska i Češka Republika pristupaju 1999. godine i zadnje pristupaju Albanija i Hrvatska 2009. godine. Tako da ova Organizacija sada ima 28 člana.

Lepo osmišljenim programom "Partnerstvo za mir" u više stepena i nivoa integracije (sve do potpune integracije sa svim obavezama zemlje člana prema Organizaciji, ali bez obaveze organizaciji prema zemlji koja nije zvanično član kao što je to sa Srbijom), pod svoju kontrolu ima još 22 zemlje plus još 15 zemalja koje su uključene u institucionalni sistem dijaloga. Sedište NATO se nalazi u Briselu (i u Monsu). Tu se nalazi komanda i vrhovni komandant Savezničkih snaga. Ova organizacija je u suštini

⁸ Počela 1957. godine lansiranjem veštačkog satelita "Sputnjik-1" od strane SSSR i slanjem prvog čoveka J. Gagarina u kosmos.

sistem kolektivne odbrane, čija je osnova deo da su članovi organizacije saglasni na zajedničku odbranu od napada na nekog od članova od strane nečlana organizacije. Ovo je definisano u petom članu Severnoatlantskog sporazuma, koji traži od članova da pruže pomoć bilo kojoj državi koja se nađe pod oružanim napadom⁹. NATO nakon pada Berlinskog zida 1989.godine i raspada Varšavskog pakta počinje da traži nove razloge za svoje postojanje. Počinje njegovo preorjentisanje ka novim uslovima kada oni nemaju svog suparnika. NATO od organizacije koja je trebala da bude odbrana od Varšavskog pakta nalazi neprijatelje u terorizmu i sprovođenje "globalističkih aspiracija nadnacionalnih identiteta".

1.7. Varšavski pakt

Sporazum o prijateljstvu, saradnji i uzajamnoj pomoći ili Varšavski pakt odnosno **Varšavski sporazum**, je bio vojna organizacija socijalističkih zemalja u Srednjoj i Istočnoj Evropi. Potpisan 14.05.1955. godine u Varšavi. Razlog za stvaranje je bila organizacija socijalističkih država, radi odbijanja napada NATO pakta koji je stvoren 6 godina ranije. Konkretni inicijator je bio ponovni prijem Zapadne Nemačke u NATO 1955. godine. Pakt je bio protivteža NATO-u kroz celi period Hladnog rata. Članice Varšavskog ugovora su bile Savez Sovjetskih Socijalističkih Republika, Narodna Republika Bugarska, Narodna Republika Mađarska, Narodna Republika Poljska, Socijalistička Republika Rumunija, Narodna Republika Albanija (istupila 1968. godine zbog ideoloških razlika) i Istočna Nemačka (primljena 1956. godine nakon prijema Zapadne Nemačke). Kao i kod NATO pakta i u Varšavskom paktu su se članice obavezale da će braniti jedna drugu ako jedna ili više članica bude napadnuto. Takođe, bilo je definisano da su odnosi između potpisnica zasnovani na uzajamnom nemašanju u unutrašnje probleme i poštovanje nacionalnih suvereniteta i nezavisnosti (pravilo je prekršeno intervencijama u Mađarskoj – Mađarska revolucija 1956.godine i Čehoslovačkoj – Praško proleće 1968. godine). Zvanično, po objašnjenju tadašnjih rukovodioca pravilo nije prekršeno, jer su oni koji su intervenisali bili pozvani od strane vlasti država u kojima su intervenisali. Mihail Gorbačov je 1988.godine predložio i od strane CK SSSR je prihvaćena nova doktrina, odnosno takozvana Sinatrina doktrina¹⁰ Ovim je napravljen

⁹ Zemlje članovi su se saglasile oko stava da bi oružani napad na bilo koga od njih bio smatran napadom na sve njih. Na osnovu toga, oni su se složili da, ukoliko bi došlo do oružanog napada na neku od zemalja članica, svaki od njih u ostvarivanju svog prava na samoodbranu, treba da pomogne napadnutu zemlju. Pomoć se satoji od, preduzimanja mere koje država smatra za odgovarajućom sve do upotrebe vojne sile. Međutim u Briselskom sporazumu u članu 4, jasno se kaže da odgovor mora biti vojne prirode. Član 5 je prvi i poslednji put (dosad) aktiviran nakon napada na SAD 11.09.2001. godine,

¹⁰ "**Sinatrina doktrina**" je naziv koji je sovjetska vlada pod vodstvom Mihaila Gorbačova

raskid sa doktrinom Brežnjeva u delu koji se odnosi na status i položaj socijalističkih zemalja članica Varšavskog ugovora. Tako da su njome dozvolili da zemlje članice Varšavskog ugovora mogu da odlučuju same o svom unutrašnjem uređenju i spoljnim poslovima. Samom promenom u društvenom uređenju, došlo je i do promene stava prema Varšavskom paktu tako da su početkom 1991.godine Čehoslovačka, Mađarska i Poljska prve obznanile da polovinom godine napuštaju Varšavski ugovor. Početkom sledeće godine i Bugarska čini taj potez i definitivno na sastanku u Pragu 01.07.1991.godine Varšavski ugovor prestaje da postoji.

2. Nastanak i razvoj DKB

Devedesetih godina, raspadom SSSR i formiranjem novih nezavisnih država na njenoj bivšoj teritoriji, bilo je potrebno pronaći adekvatan model osiguranja njihove bezbednosti u novonastaloj situaciji, a koji bi podržao politički model odnosno Zajednicu Nezavisnih Država (ZND)¹¹. ZND predstavlja najširi okvir povezivanja država na prostoru nekadašnjeg SSSR-a izvan koga su ostale samo tri baltičke države (Estonija, Letonija i Litvanija). Ove države su videle svoj put ka integracijama u NATO i EU, dok je Turkmenistan 2005. godine napustio stalno članstvo ali ima status pridružene članice. Gruzija je posle rata u Južnoj Osetiji 2008. godine napustila ZND, a to je učinila i Ukrajina. Političko organizovanje, kao normalan sled događaja, pratilo je i vojno organizovanje. Tako se vojna saradnja u okvirima Zajednice nezavisnih država razvijala u tri glavna pravca:

- međudržavna vojna i vojnotehnička saradnja na nivou Saveta ministara odbrane država učesnika Zajednice nezavisnih država (ZND),
- međudržavna vojna, vojno-političko i vojno-tehnička saradnja na nivou država članica Dogovora o kolektivnoj bezbednosti (DKB),
- bilateralna saradnja u vojnoj sferi na osnovu bilateralnih ugovora i sporazuma.

I pored svih problema i izraženih potreba u tom vremenu, na postsovjetskoj teritoriji, potpunu realizaciju ideje kolektivne bezbednosti onemogućavali su odsustvo jasno i nedvosmisleno definisane spoljašnje pretnje, na bazi koje bi se ujedinile države bivšeg SSSR. Važno je i napomenuti da je bilo evidentno izraženo nepoverenje novih

upotrebila (kao šaljivu poštalicu) da objasni svoju novu politiku prema državama Varšavskog pakta. Ovim su oni dozvolili državama Varšavskog pakta da slobodno upravljaju i odlučuju o unutrašnjim pitanjima pa i o pitanju unutrašnjeg uređenja. Ovim je Sovjetski Savez dozvolio ovim državama da upravljaju i svojom spoljnom politikom. Ime je dobila po pesmi Frenka Sinatre "My way".

¹¹ *Sodružestvo Nezavisimyh Gosudarstv (SNG)*, [engl. The Commonwealth of Independent States \(CIS\)](#) je međunarodna [organizacija](#) ili savez koje čine 10 (9+1) bivših [SSSR](#) republika udruženih sa ciljem umanjivanja posledica [raspada prethodne države](#) i unapređenja međusobnih odnosa stvorena 08.12.1991. godine

nezavisnih država prema Rusiji, njenim strateškim ciljevima i namerama, jer su isti često posmatrani kroz prizmu mogućih posledica i ostataka tradicionalnog "ruskog imperijalizma". Formiranje saveza je realizovano u više etapa. Prvo je sklopljen Dogovor o kolektivnoj bezbednosti (DKB). On je potpisan 15. maja 1992. godine u Taškentu. Njegovi potpisnici bili su Jermenija, Kazahstan, Kirgizija, Rusija, Tadžikistan i Uzbekistan, a kasnije su im se pridružili Gruzija (09.12.1993. godine), Azerbejdžan (24.12.1993. godine) i Belorusija (31.12.1993. godine). Sporazum je stupio na snagu 20.04.1994. godine. Imajući u vidu da je ova organizacija imala uslove da uskladu sa članom 102. Povelje Ujedinjenih Nacija bude registrovana kao regionalna organizacija, ona je i 1. novembra 1995. godine kao takva registrovana u Sekretarijatu UN. Sama organizacija je u svojoj kompletnosti i nadležnostima imala ozbiljne nedostatke. Kao jedan od većih je i taj da Ukrajina nije bila potpisnica Ugovora iz političkih razloga.

Do kraja 2001. godine ni SAD niti Kina nisu pretendovale na ulogu vodeće vojno-političke sile u Centralnoj Aziji. Ta uloga je tradicionalno pripadala Rusiji. Do sredine 2001. godine u Kaspijskom i Centralno Azijskom regionu vladao je izbalansiran odnos moći između SAD, Kine i Rusije. (Dovganь, 2010.) Rusko vojno-političko prisustvo ogledalo se pre svega kroz mehanizme DKB i baziranje 201. motostreljačke divizije u Tadžikistanu. (Dovganь, 2010.) SAD je svoje prisustvo u regionu vezao za ostvarivanje svojih ekonomskih interesa kad su u pitanju strateški bitni izvori nafte i gasa. Dok je Kina je svoj uticaj u regionu ostvarivala kroz izvoz proizvoda i uvoz sirovina¹². Ovaj geopolitički balans narušen je posle 11.09.2001. godine. Sjedinjene Američke Države (SAD) su pored ekonomske postala i prisutna vojnopolitička sila u Centralnoj Aziji i samim time su zauzela mesto koje je tradicionalno pripadalo Rusiji. U kontekstu opšte svetske situacije, Rusija je bila prinuđena da prihvati pojavljivanje - izgradnju vojnih baza SAD u tradicionalno Ruskoj interesnoj zoni. U periodu posle 11.09.2011. godine, dolazi do izmene u geopolitičkom rasporedu velikih sila u regionu kroz realizaciju "antiterorističke" operacije koalicionih snaga u Avganistanu. Inače je sa ove teritorije i pretela osnovna opasnost po bezbednost Centralnoj Aziji. Ovo je države članice DKB naterao je na aktivnije izgrađivanje Kolektivnih snaga za brzo reagovanje (KSBR).

Međutim učesnice DKB suočile su se sa poteškoćama u izgrađivanju operativnih sposobnosti ovih snaga. One su se pre svega ogledale u nedovoljnim vojno-tehničkim i finansijskim sredstvima, potrebnim za izgrađivanje sposobnosti snaga na traženom nivou. U ovom periodu u Centralno Azijskom regionu, dešavala se paradoksalna situacija. Naime, pojedine zemlje članice DKB su delove svoje teritorije, a naročito

¹² Isto.

aerodrome ustupili na korišćenje i uspostavljanje vojnih baza oružanim snagama koalicije koje su okupirale Avganistan. Na taj način oni su omogućili relativno dugotrajan uspeh kopnenih koalicionih snaga u "antiterorističkoj" operaciji u Avganistanu. Ovakvim svojim postupcima, članice DKB su faktički sa državama članicama koalicije stupile u vojno-savezničke odnose. Prisustvo vojne sile "antiterorističke" koalicije je u dobrom delu obesmisliło i umanjilo prvobitno zamišljen pravac daljeg razvoja Kolektivnih snaga za brzo reagovanje (KSBR). Čitava struktura vojnih baza zemalja članica NATO u Avganistanu i centralnoazijskim državama, omogućavala je koalicionim snagama relativno visok nivo kontrole nad regionom.

3. Nastanak, razvoj i sastav ODKB

Pod takvim okolnostima na godišnjem zasedanju Saveta kolektivne bezbednosti, održanoj 14.05.2002. godine u Moskvi, predsednici država članica DKB doneli su odluku o transformaciji DKB u međunarodnu regionalnu organizaciju ODKB. Iskazana je takođe spremnost za zajedničko delovanje ODKB sa Šangajskom organizacijom ŠOS (Šanhajskaja organizacija sotrudničestva) i NATO. Na samitu u Kišinevu u oktobru 2002.godine donesen je Ustav ODKB i Dogovor o pravnom statusu članica DKB. Na ovom samitu su se pored ostalih odluka, države članice saglasile da:

- koordiniraju spoljnopolitičku aktivnost po pitanju međunarodnih i regionalnih pitanja bezbednosti, primenjujući konstruktivno postojeće mehanizme i procedure ODKB,
- države članice odobrile su razmeštanje vojnih grupacija ODKB na svojiim teritorijama,
- usaglašen je stav o neophodnosti unifikacije projektovanja, proizvodnje i modernizacije vojne tehnike, kojom su opremljeni sastavi iz država članica. Ove aktivnosti bi se odvijale pod povlašćenim uslovima i cenama koje su daleko ispod tržišnih.

Ustav ODKB i Dogovor o pravnom statusu ODKB stupio je na snagu 18.09.2003. godine¹³. Na zasedanju u Dušanbeu u aprilu 2003. godine utvrđen je položaj Saveta kolektivne bezbednosti kao najvišeg organa ODKB. Savet kolektivne bezbednosti čine predsednici država članica zajedno sa Generalnim sekretarom ODKB. Pored ovih tela osnovana su i parlamentarna skupština ODKB, više koordinacionih tela, kao i Komisija za vojno ekonomsku saradnju (MKVS) pri samoj upravi ODKB. Kao konsultativni i izvršni organi pozicionirani su Savet ministara inostranih poslova

¹³ Ustav i Dogovor ODKB su potpisani u Kišnjevu 07.10.2002. godine.

članica ODKB, Savet ministara odbrane i Komitet sekretarijata saveta bezbednosti. Pri Savetu ministara inostranih poslova deluje posebno telo pod nazivom Radna grupa za Avganistan. Pri komitetu sekretarijata Saveta kolektivne bezbednosti nalazi se Radna grupa eksperata za borbu protiv terorizma. Na osnovu odluka Saveta ministara odbrane zemalja članica ODKB iz decembra 2003. godine broj pripadnika Kolektivnih snaga za brzo reagovanje (KSBR) u Centralno Azijskom regionu je povećan za 2,5 puta odnosno na 3.500 vojnika. Broj bataljona je povećan na ukupno devet. (Dovganь, 2010.) U sastav KSBR-a ušli su elitni delovi oružanih snaga zemalja članica. Sve jedinice su u potpunosti kompletirane (stalna borbena gotovost), dobro opremljene i obučene za realizaciju postavljenih ciljeva.

Iako je sastav KSBR-a promenljiv, i zavisi od zadataka koje treba realizovati, ukupno brojno stanje je relativno konstantno i iznosi oko 20.000 vojnika i starešina, od čega polovina pripada OS Ruske Federacije. Kao što je rečeno snaga KSBR je višenacionalan. Ova činjenica sa sobom nosi osim problema jedinstvene obuke i još složeniji problem unificiranosti opreme i naoružanja. Ovakvi problemi su tražili rešenje, a rešenje je u unificiranosti. Tako da sve jedinice moraju da budu opremljene tipskim naoružanjem, tehnikom i opremom. Radi realizacije tog zahteva, usvojen je Projekat Programa opremanja KSBR-a savremenim naoružanjem i tehnikom. Težište je da se jedinice KSBR-a opreme savremenim, unificiranim i kompatibilnim sredstvima naoružanja i vojne opreme. Pored opšte unificirana je i specijalna oprema koja se koristi u realizaciji zadataka u najrazličitijim uslovima. Iz svega napred navedenog se vidi, da je krajnji cilj svih ovih aktivnosti formiranje vojske ODKB. Da bi se ovo postoglo treba paralelno razvijati sve neophodne komponente i objediniti postojeće strukture. Već se radi na realizaciji formiranja potpuno funkcionalne avijacijske grupe, koja će biti sposobna da obezbedi brz transport vojnika i tehnike na lokaciju sukoba, lokalizaciju nekih od sukoba i konflikata i borbenu podršku operacijama.

Pored vojnog borbenog dela, u okviru ukupnih snaga ODKB formiran je i kontingent vojnika za mirotvorne operacije jačine od oko 4,5 hiljade pripadnika. ODKB je usvojenim dokumentima predvideo da se u toku sprovođenja operacija na očuvanju mira, može sarađivati sa OUN. Sastav, obuka i kompletna priprema mirovnih snaga ODKB se bitno razlikuju od ostalih grupacija zbog svoje namene.

01.01.2004. godine stavljen je u operativnu funkciju Objedinjeni štab oružanih snaga država članica ODKB. Njegov zadatak sastoji se u operativnom rukovođenju Kolektivnim snagama za brzo reagovanje (KSBR). Njemu je podčinjen Stalni savet pri ODKB sa svojim Sekretarijatom i sa nižim unutrašnjim strukturama poput Obaveštajne strukture, Naučno-ekspertskog saveta i Međunarodnog antiterorističkog

media foruma. Pored ovde navedenih samita i zasedanja, u narednom periodu održan je niz sednica i sastanaka sa ciljem usavršavanja i unapređenja organizacije ODKB.

4. Osnovni doktrinarni stavovi ODKB

Članstvo u ODKB je otvorenog tipa. Na osnovu člana 19. Ustava ODKB, član organizacije može postati svaka država koja deli iste vrednosne principe i ciljeve i koja je spremna da prihvati obaveze koje proističu iz Ustava ODKB i drugih međunarodnih ugovora i odluka. Ovde je važno napomenuti da ne postoje ograničenja za učlanjenja koja bi bila vezana za pripadnost nekom geografskom regionu. (Dovgan, 2010.) Osnovni koncept zajedničke bezbednosti država članica ODKB (potiče još iz DKB odnosno iz 1995. godine), i izražava sveukupne poglede ovih država koji su usmereni na prevenciju i otklanjanje pretnji iz oblasti bezbednosti u svetu i regionu, kao i obezbeđenju teritorijalnog integriteta i suvereniteta i posebno zajedničku zaštitu od agresije. Osnovni principi zajedničke bezbednosti država članica ODKB, su definisani po sledećem:

- agresija protiv jedne države članice smatra se agresijom protiv svih država članica;
- isti je nivo odgovornosti država članica u osiguravanju bezbednosti;
- striktno poštovanje teritorijalnog integriteta i uvažavanje suvereniteta;
- nemešanje u unutrašnje poslove i prihvatanje interesa država članica;
- učešće u kolektivnoj odbrani država članica;
- sve odluke po pitanjima iz principa kolektivne bezbednosti, se usvajaju na osnovu konsenzusa;
- potpuna ravnopravnost jedinica i sastava i pripremljenost snaga i sredstava u skladu sa veličinom vojne pretnje.

Bazična činjenica postojanja ODKB je da ovaj savez ima samo odbrambeni karakter. Politički prioritet se pokazuje kroz prevenciju i suprostavljanje vojnim operacijama. Države potpisnice ugovora nikoga ne smatraju unapred neprijateljem¹⁴. Takođe, države potpisnice se zalažu za uzajamno korisnu saradnju u okviru međunarodne bezbednosti sa svim drugim državama koje imaju isti interes. Saradnja u okvirima ODKB definisana je sledećim odredbama:

- političko–pravna osnova koja poštuje osnovne norme međunarodnog prava koje su univerzalno formulisane u Povelji UN;
- strogo poštovanje svojih principa i normi, ali takođe i ispunjavanje preuzetih međunarodnih obaveza koje su dogovorene sa Organizacijom za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS)¹⁵;

¹⁴ U više vežbi u toku 2015. i 2016.godine proigravane su situacije, kada je neprijatelj bio definisan u liku jedinica i sastava NATO. Ovo nam govori da se neki doktrinarni stavovi dopunjavaju i koriguju u skladu sa vremenom i situacijom.

¹⁵ ([engl.](#) *Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE)*) je najveća svetska

- potencirano odbrambeni karakter ODKB je osnovni postulat i za koji je vezana činjenica da je najpoželjnije da se bezbednost preventivno obezbedi političkim sredstvima;
- država članica ostvarivanje svojih prava na kolektivnu odbranu ne vezuje sa bilo kakvom mogućnosti tuđeg mešanja u njene unutrašnje poslove, što znači da vojne mere organizacije mogu biti preduzete samo legitimnim zahtevom države članice nad kojom se vrši agresija i samo po odobrenju Saveta kolektivne bezbednosti ODKB, a uz obaveštavanje Saveta bezbednosti UN;
- otvorenost i spremnost da se sarađuje sa ostalim međunarodnim organizacijama i strukturama iz oblasti kolektivne bezbednosti sa kojima ima slaganja u stavovima i principima, posebno na rešavanju praktičnih pitanja oko kojih postoji obostrani interes.

Ustav Organizacije dogovora o kolektivnoj bezbednosti obavezuje sve svoje potpisnike na:

- uzdržavanje od pretnji silom i upotrebe sile u međusobnim odnosima,
- koordiniranje svoje pozicije u sferi bezbednosti i da se stvore odgovarajući koordinirajući organi (države članice, u skladu sa članom 2. imaju obavezu da se međusobno konsultuju o svim važnim pitanjima međunarodne bezbednosti koja utiču na njihove interese i da koordiniraju svoje stavove u slučaju ugrožavanja bezbednosti, teritorijalnog integriteta i suvereniteta jedne ili više država članica).
- pokretanje mehanizma zajedničkih konsultacija država članica u slučaju pretnje međunarodnom miru i bezbednosti, sa ciljem da se izvrši koordinacija svojih stavova i preduzimanja mera za otklanjanje nastale pretnje.

Posebno mesto u Ugovoru ODKB zauzima možda najvažniji član 4. Ovaj član glasi: "u slučaju izvršavanja akta agresije na bilo koju državu članicu Ugovora, sve ostale države članice pružiće joj svu neophodnu pomoć, uključujući i vojnu, a takođe i podršku sa svim sredstvima sa kojima raspolažu u ostvarivanju prava na kolektivnu odbranu u skladu sa članom 51. Povelje UN." Države članice dužne su da odmah obaveste Savet Bezbednosti UN o preduzetim merama, na osnovu ovog člana, a i da se pridržavaju odredbi Povelje UN. Odluku o upotrebi dela ili kompletnih oružanih snaga u cilju odbijanja agresije, u skladu sa članom 3. Ugovora, donose šefovi država članica. Upotreba oružanih snaga van granica teritorije država članica, može se ostvariti samo ako postoje interesi za međunarodnu bezbednost usklađeno sa Poveljom UN i zakonima država članica. Analizom i upoređenjem može se doći do zaključka da su članovi 2 i 4 u suštini, a delom i po korišćenoj terminologiji, veoma slični članovima 4 i 5 ugovora o NATO. Obaveza sadržana u članu 1 kojim se uvodi zabrana pristupanja drugim vojnim savezima i grupama koji su usmereni protiv neke od država članica, čini suštinsku karakteristiku ovog Ugovora. Ovim članom Ugovora

međuvladina organizacija koja se bavi pitanjima bezbednosti. U njen domen spadaju pitanja kao što su kontrola naoružanja, ljudska prava, sloboda štampe i slobodni izbori.

nije postavljena zabrana već je pružena mogućnost državama članicama, da mogu da se priključe većim i širim sistemima kolektivne bezbednosti u Evropi i Aziji.

U članu 10 se ostavlja otvorena mogućnost, za pristupanje drugih država koje imaju iste ciljeve i principe definisane Ugovorom. Da ponovimo da od 02.12.2004.godine ODKB ima status posmatrača pri Generalnoj Skupštini UN. Tako da je 16.01.2009.godine stupio je na snagu Sporazum o mirotvoračkoj delatnosti ODKB. Članice ODKB a posebno Rusija više puta su upozoravali da UN obrati pažnju na potencijal ODKB koji se može iskoristiti u mirovnim operacijama OUN i u borbi protiv terorizma i narkomanije. Ukazivano je da jedan na to da se može postići visok nivo saradnje kroz učešće mirovnih snaga ODKB u operacijama koje se izvode na osnovu mandata Saveta Bezbednosti OUN. Sve ovo je rezultovalo da je 02.03.2010.godine Generalna Skupština OUN usvojila rezoluciju pod nazivom „Saradnja između Organizacije Ujedinjenih Nacija i Organizacije dogovora o kolektivnoj bezbednosti“. Usvajanje rezolucije postavlja potrebne pravne osnove za praktičnu saradnju između OUN i ODKB.

ODKB je vojno - politički savez, koji na jedan normalan i prirodan način pokušava da uz ZND ispuni nestanak i nedostatak sovjetske države. Kroz saradnju u njegovim okvirima, koja je naročito intenzivirana u zadnje vreme, jasno se vide tendencije povećavanja međudržavne saradnje u raznim oblastima. Te oblasti su mnogobrojne i široke, ali kao prvo je stvaranje što integrisanih zajedničkih oružanih snaga i saradnji oružanih snaga zemalja članica, saradnja u vojno-tehničkoj oblasti, saradnja namenske industrije odnosno preduzeća iz vojno-industrijskog sektora država članica u oblasti proizvodnje i remonta naoružanja i vojne opreme, zajedničkih naučno - istraživačkih i opitno - razvojnih programa u oblasti razvoja vojne tehnologije. U perspektivi, glavni pravac u budućoj delatnosti ODKB se vidi u daljoj konsolidaciji političkih napora da se suprotstavi savremenim izazovima i pretnjama. ODKB ima vodeću poziciju na postsovjetskom prostoru u borbi protiv terorizma, političkog ekstremizma, trgovine drogom i ilegalne migracije. U okviru vojne saradnje u ODKB, formirane su Zajedničke snage za brzo delovanje u Centralno-azijskom regionu. Ove snage regularno izvode vojne vežbe, na kojima, između ostalog, uvežbavaju i izvršavanje antiterorističkih zadataka.

ODKB u zadnje vreme uspostavlja sve bliže odnose i širi stepen partnerske saradnje sa regionalnim i međunarodnim organizacijama. Ova konstatacija se odnosi prvenstveno na saradnju sa ŠOS. I pored želje za saradnjom sa NATO i EU ipak je odbijajući pa i dvoličan stav ovih organizacija, velika i zasad nepremostiva prepreka za uspešnu i dugotrajnu saradnju. U odnosima sa ŠOS značajnu vrednost predstavljaju već stvoreni anti-teroristički kapaciteti. Ovo je ojačano i čvrstom i

sigurnom zainteresovanošću i spremnošću da se preduzmu praktični koraci za jačanje bezbednosti i stabilnosti u regionu Azije, gde ODKB i ŠOS žele da zaštite i promovišu kolektivne i nacionalne interese i pozicije. Veoma je važno napomenuti da najvažniji državnici i rukovodioci država koje čine ŠOS i ODKB, izražavaju spremnost da te odnose i pravno regulišu u budućnosti.

Zaključak

Na osnovu dosad rečenog možemo zaključiti da je u okviru ODKB stvorena funkcionalna i organizaciono jasna struktura. Ova struktura ima svoj najviši organ, a to je Savet kolektivne bezbednosti. Pored saveta kao najvišeg organa ODKB ima formirane i funkcionalne izvršne i savetodavne organe koji su objedinjeni po "vertikali" od nivoa najodgovornijih položaja u ministarstvima (SMIP, SMO, Komitet sekretara saveta bezbednosti - KSSB), izvršnog tela odnosno Parlamentarne skupštine, administrativnog radnog organa ili sekretarijata, tela za međuparlamentarnu saradnju, pomoćne i radne organe okupljene na nivou šefova odgovarajućih organa država potpisnica ODKB, i ostala stalna i privremena stručna tela.

Najviši organ ODKB - Savet za kolektivnu bezbednost, se prilično često sastaje kroz zvanična i nezvanična zasedanja (po pravilu dva puta godišnje zvanično i više puta nezvanično u okviru raznih drugih skupova i aktivnosti). Aktivno rade organi drugog reda – savet MIP-ova, savet ministarstva odbrane, komitet sekretara Saveta bezbednosti ODKB, ostali organi. Odluke, osim proceduralnih, donose se konsenzusom. Kao najveći nedostatak u funkcionalnosti ODKB, može se istaći nepostojanje organa za rešavanje sporova između članica. Takođe, kao nedostatak se može tretirati da su do sada neka pitanja u vezi sa mehanizmom usvajanja i pravno osnaživanja odluka donetih od strane organa ODKB, i dalje ostala nerešena. Kao primer može se navesti mehanizam donošenja odluka konsenzusom. On treba da se doradi i precizira, jer ne postoji vremenski okvir za izvršenje obaveza država koje proističu iz odluka organa ODKB u oblasti koja je predmet nadležnosti organizacije. Uz ovo i unutrašnje pravo ODKB je interpretirano veoma usko i samo uključuje odluke o proceduralnim pitanjima što je za ovakvu organizaciju neshvatljivo i može biti predmet i generator većih problema.

Saradnja ODKB sa UN je uspešna. ODKB uspostavlja i širi odnose sa drugim međunarodnim i regionalnim organizacijama u celini i za specifične oblasti saradnje, na primer, borba protiv terorizma, trgovine oružja, ilegalne migracije i drugi. Od trenutka kada se konačno formirao ODKB kao međunarodna regionalna organizacija, čine se pozitivne aktivnosti i određeni koraci ka ojačavanju veza sa SB UN, ali samo

na osnovu glave VIII Povelje UN. Svi važeći dokumenti ODKB imaju u svom sadržaju obavezu da se prethodno traži odobrenje Saveta bezbednosti UN za izvođenje prinudnih operacija ili operacija "uvodenja" mira. Takođe, postoji obaveza obaveštavanja Saveta bezbednosti UN o primeni mera u samoodbrani i sprovođenje mirovnih operacija. I dok je ova oblast veoma dobro regulisana, veoma važna oblast unutrašnjeg regulisanja i stvaranja mehanizama za mirno rešavanje međunarodnih sporova u okviru ODKB je dosta loše i površno regulisana. Ona obuhvata samo konsultacije o vojnim i političkim pitanjima ili konsultacije i pregovore o sporovima koji se odnose na primenu i tumačenje međunarodnih ugovora i odluka organa ODKB. Tako da do današnjih dana, nije uspostavljen mehanizam za mirno rešavanje međunarodnih sporova na teritoriji država članica ODKB.

Možemo da zaključimo da je ODKB nesporno, međunarodna organizacija koja je za poštovanje i respekt. Organizacija koja, napokon, ima precizno i jasno izraženu ulogu obezbeđenja i očuvanja bezbednosti u svojoj zoni interesa na koju je i usmerena sva aktivnost njenih političkih i vojnih struktura.

Literatura

1. Organizacija Dogovora o kolektivnoj bezopasnosti (2002-2009 gg.), E. F. DOVGANB, A. A. ROZANOV
2. Skakunov Э.И. Међународно – правне гаранције безбедности
3. Э.И. Skakunov. - М.: Међународни односи, 1983. - С. 104-105;
4. Черниченко С.В. Теорија међународног права: V 2 т.
5. С.В. Черниченко. - М.: NIMP, 1999. - Т. 1:
6. Savremeni teroristički problemi. - R. 113;
7. Bordjuža N. Organizacija Ugovora o kolektivnoj bezbednosti // Међународни живот. – 2005. – №2. – С.76
8. N. Bordjuža. Kako OUKB unapređuje sistem kolektivne bezbednosti / / Међународни живот. -2009. - № 10. - С. 100-101.
9. Operacije za održavanje mira Ujedinjenih Nacija: Principi i smernice. – Odeljenje UN za mirovne operacije, 2008. – С.17-19
10. Povelja Ujedinjenih nacija: Komentar. / B. SIMMA. – Nju Jork: Okford Universiti Press, Inc, 1995. - P. 312
11. NEWSru.com 03.03.2010. <http://txt.newsru.com/world/03mar2010/oon.html> - datum 04.03.2010.g
12. Zajednička deklaracija o saradnji između sekretarijata Organizacije Ujedinjenih Nacija i Organizacije Ugovora o kolektivnoj bezbednosti. 18.03.2010 (Elektronski izvor). Adresa: <http://www.odkb.gov.ru/start/indexnewsa.htm>. – Datum 20.03.2010.
13. Brzezinski Z. An Agenda for NATO. Toward a Global Security Web [Electronic resource] //Foreign Affairs. 2009. September/October.–Mode of

- access: <http://www.foreignaffairs.com/articles/65240/zbigniew-brzezinski/an-agenda-for-nato>. Datum: 10.10.2009.
14. James, Harold, International Monetary Cooperation Since Bretton Woods. Oxford University Press 1996;
 15. Steil Benn, The Battle of Bretton Woods: John Maynard Keynes, Harry Dexter White, and the Making of a New World Order. Princeton University Press 2013.
 16. http://ruskarec.ru/news/2013/04/14/srbija_zeli_da_postane_punopravni_clan_odkb_21355.html
 17. <http://fakti.org/oruzje/odkb/kolektivne-snage-odkb-na-severozapadu-rusije-vezbaju-zarobljavanje-vojnika-nato>
 18. <https://rs.sputniknews.com/rusija/201604221105091139-ODKB-Rusija-vezbe>
 19. <http://fakti.org/oruzje/odkb/kolektivne-snage-odkb-na-severozapadu-rusije-vezbaju-zarobljavanje-vojnika-nato>.
 20. <http://www.fsksr.ru/fond-strateske-kulture/vesti/odkb-prvi-put-sprovodi-vezbe-obavestajnih-jedinica/>
 21. <https://rs.sputniknews.com/rusija/201611141108852292-putin-odobrio-zajednicku-vojsku-rusije-jermenije/>

DOCTRINE OF ORGANIZATION AGREEMENT ON COLLECTIVE SECURITY

Abstract:

Organization of the Collective Security Treaty (CSTO) is a security integration in the Eurasian region. In the framework of the CSTO after a long time and many changes and corrections, made functional and clear organizational structure. This process was from the original DKB as almost a political organization, through DKB war and especially the CSTO as a complete military-political integration on post-Soviet space. Today, the CSTO has a completely clear and manageable structure, starting from the highest authority and the Collective Security Council, through the Council of Foreign Ministers, the Council of the Ministry of Defense, the Secretary of the Security Council Committee CSTO and other organs.

All decisions, other than procedural, are taken by consensus. The biggest disadvantage of the functionality of the CSTO, it can be pointed out the lack of authority for the settlement of disputes between States. Also, as a deficiency can be treated and that so far some issues related to the mechanism of adoption and the legal empowerment of the decisions taken by the authorities of the CSTO, remained unresolved.

Keywords: *organization, military alliance, collective security, security, cooperation.*

Rad primljen: 02.09.2016. godine

Rad prihvaćen: 12.12.2016. godine